

Szeroki zakres badań naukowych Profesora Füglistera obejmował kwestie związane ze Starym Testamentem, w kontekście licznych aspektów teologicznych. Szczególnie cenne są jego opracowania dotyczące Księgi Psalmów, Ksiąg Izajasza i Jeremiasza. W związku z Księgą Psalmów zyskał międzynarodowe uznanie, prowadząc wieloletnią kampanię na rzecz całościowej edycji Psalmów (łącznie z psalmami złorzeczącymi). Chodziło mu nie tylko o tłumaczenie i edycję, lecz także o zastosowanie całego tekstu w liturgii (zwłaszcza we własnym zgromadzeniu, u benedyktynów). Przeprowadził nowy podział Psalmów na potrzeby modlitewnika benedyktyńskiego. Najbardziej znanym opracowaniem N. Füglistera, poświęconym tej kwestii, jest *Modlitwa Psalmów* (Das Psalmengebet), wydana w Monachium w 1965 r. i tłumaczona potem na wiele języków. W swoich pracach podkreślał wielokrotnie jedność Starego i Nowego Przymierza, dając temu wyraz również w podejmowaniu tematów judaistycznych (m.in. prace poświęcone świętom Paschy oraz korzeniom tradycji świąt wielkanocnych). Wieloletnie badania zaowocowały także rozlicznymi artykułami i większymi opracowaniami z dziedziny eklezjologii starotestamentowej, eschatologii biblijnej i chrystologii. Był jednym z autorów *Leksykonów biblijnych*, wydanych w Einsiedeln² 1968, w Salzburgu w 1985 r. oraz leksykonów teologicznych. Czynny był także w swoim zgromadzeniu, popierając różne reformy w duchu Vaticanum II.

Wiedeń

ZOFIA KOWALSKA

Ks. Jerzy Chmiel

DON GIUSEPPE DOSSETTI (1913–1996) In memoriam

Don Giuseppe Dossetti nie był bibliistą. Był prawnikiem, wybitnym profesorem prawa kanonicznego, znaczącym politykiem w latach powojennych Włoch, potem kapłanem, zakonnikiem, mistrzem życia duchowego. Racją umieszczenia jego życiorysu w czasopiśmie biblijno-liturgicznym, jakim jest (i chce pozostać) RBL, jest fakt, że Dossetti był twórcą pewnego typu duchowości opartej na Biblii i Eucharystii.

Urodził się 13. II 1913 r. w Genui. Ojciec pochodził z Turynu, matka z Reggio Emilia i tam też uczęszczał do liceum. Skończył wydział prawa uniwersytetu w Bolonii i już wtedy brał aktywny udział w ruchu liturgicznym i w posłudze biednym, pozostając pod wpływem „kapłana więźniów i Cyganów”, don Dino Torreggianiego. Wykładał prawo kanoniczne w Uniwersytecie Katolickim w Mediolanie, przyjaźniąc się z innym wybitnym

świeckim katolikiem Giuseppe Lazzatim i działając aktywnie w Akcji Katolickiej. Zdobył uznanie jako wybitny znawca prawa kanonicznego, autor pracy *La violenza nel matrimonio canonico* (1942). W r. 1956 złożył dymisję ze stanowiska profesora prawa w uniwersytecie w Modenie, myśląc o powołaniu kapłańskim i zakonnym.

Jeszcze przed tym dał się poznać na polu politycznym. Podczas II wojny światowej działał w antyfaszystowskim ruchu oporu we Włoszech, w prowincji Reggio Emilia, gdzie był bardzo silny komunistyczny ruch partyzancki. Został wybrany do władz prowincji po wojnie, awansował szybko w partii Democrazia Cristiana, na czele której stał wybitny polityk chrześcijański, Alcide de Gasperi. Razem z trzema kolegami, młodymi profesorami uniwersyteckimi (nazywano ich żartobliwie „i quattro professorini”: Dossetti, Lazzati, La Pira, Fanfani) tworzył znaczącą frakcję młodych w chadecji. Współpracował czynnie przy redagowaniu nowej konstytucji Republiki Włoskiej. Kariera polityczna w jego życiu szła w zawody z karierą uniwersytecką.

To wszystko skończyło się w latach 50-tych. W r. 1955 złożył na ręce arcybiskupa Bolonii prywatne śluby zakonne. Założył „Małą Rodzinę Zwiastowania” (La Piccola Famiglia dell’Annunziata). W r. 1959 otrzymał święcenia kapłańskie. Zaczął się nowy etap w jego życiu. Kard. Lercaro powołał go na swojego eksperta (peritus) podczas II Soboru Watykańskiego. Pełnił też funkcje prowikariusza generalnego w swojej diecezji (Bologna). Ale Dossetti myślał wciąż o życiu zakonnym. W r. 1972 założył w Jordanii, w miejscowości Ma’in siedzibę swojego zgromadzenia, a później we Włoszech, w Kalabrii, w Monte Sole. Oddany medytacji Słowa Bożego odszedł do Pana 15. XII 1996 r.

Don Giuseppe Dossetti nie był zawodowym egzegetą, ale miał wyczulony zmysł biblijny: *sentire cum Scriptura*. Głosił wiele konferencji, a to, co napisał, daje mu pełne prawo do zapisu w kronikach apostołatu biblijnego. Cechował go duch syntezy, oparty na Biblii w życiu Kościoła. Była to koncepcja „uczniostwa chrześcijańskiego” (discepolato del cristiano), która wyrastała ze służenia (diaconia di Monte Sole). Warto będzie bardziej zgłębić tę współczesną duchowość zakorzenioną w Biblii i Eucharystii, duchowość człowieka, który przeżył swoje *itinerarium spirituale* wśród meandrów dziejów XX wieku.

Z bibliografii G. Dossettiego:

– *Principi per la lettura e l’interpretazione della Bibbia* (Sussidi biblici nr 20, Centro S. Lorenzo, Reggio E.).

– *La nostra esperienza con la Parola di Dio* (tamże).

– *Con Dio e con la Storia. Una vicenda di cristiano e di uomo*, Genova 1986.

G h e r a r d i Z., *Le querce di Monte Sole*, Bologna 1986 (wstęp autograficzny, ss. VII–LXVII).